Interreg

Sofinancira EVROPSKA UNIJA
Az EURÓPAI UNIÓ társfinanszírozásával

Slovenija – Magyarország

CROSSDEST

Fenntarthatósági irányelvek

a helyi termelők turizmusba való integrációjának elősegítésére

Helyi termék.
Közös jövő.

GYAKORLATI KIADVÁNY

Készítette: Pannon Európai Területi Társulás

2026. május 30.

PANNON EGTC

Interreg Szlovénia-Magyarország 2021-2027

Miért készült ez a kiadvány?

A helyi termelők turizmusba történő integrációja nem spontán piaci folyamat, hanem tudatosan kialakított, strukturált együttműködések eredménye. A kiadvány célja ezért gyakorlati működési keret adása: hogyan lehet a helyi termékeket stabilan, hitelesen és fenntartható módon beépíteni a turisztikai értékláncba.

A CROSSDEST megközelítése a fenntartható desztinációfejlesztésre épít. A helyi termékek nemcsak gazdasági lehetőséget jelentenek, hanem a térség gasztronómiai, kulturális és természeti identitásának hordozói is.

A dokumentum elsősorban helyi termelőknek, turisztikai szolgáltatóknak, piacszervezőknek, önkormányzatoknak és térségi fejlesztő szervezeteknek szól. A cél nem elvont szakpolitikai útmutató, hanem használható, ellenőrizhető és fejleszthető követelményrendszer.

A fenntartható turizmus helyi gazdasági alapja

A helyi termék akkor válik turisztikai értékké, ha megbízhatóan elérhető, története hiteles, minősége kiszámítható, és kapcsolódik a látogatói élményhez.

A kiadvány felépítése

1. **Rövid ellátási láncok**
   kapcsolatok, átláthatóság, közös struktúrák
2. **Ökológiai lábnyom**
   energia, víz, csomagolás, logisztika, mérhetőség
3. **Fenntartható termelés**
   bio irány, hozzáadott érték, pozicionálás
4. **Turisztikai integráció**
   élményalapúság, csomagok, desztinációs identitás
5. **Körforgásos gazdaság**
   erőforrás-hatékonyság, melléktermékek, zárt rendszerek
6. **Kommunikáció**
   szemléletformálás, hitelesség, fogyasztói kapcsolatok

1 Rövid ellátási láncok kial

A cél a stabil, kiszámítható és átlátható termelői-turisztika kiépítése.

Kulcsüzenet

A rövid ellátási lánc a bizalom és a turisztikai minőség alapja.

A helyi termelő akkor tud valóban bekapcsolódni a turizmusba, ha nem csak alkalmi értékesítőként, hanem megbízható beszállítóként jelenik meg. Ehhez ismernie kell a környékbeli szálláshelyeket, vendéglátóhelyeket, rendezvényeket és attrakciókat.

A kapcsolatoknak előzetes egyeztetésen kell alapulniuk: mennyiségek, minőségi elvárások, szezonális igények és szállítási ütemezés. A turisztikai szolgáltatók számára az ellátásbiztonság kulcskérdés.

Az átláthatóság a helyi termék egyik legfontosabb értéke. A termék eredetének, előállítási módjának és összetevőinek hitelesen kommunikálhatónak kell lennie.

Közvetlen együttműködések

legalább egy aktív turisztikai partnerrel

Átláthatóság

eredet, termelő, alapanyag és történet

Közös struktúrák

hálózatok, közös logisztika, közös értékesítés

Minimum elvárás

- legalább egy aktív turisztikai partner
- rendszeres, nem eseti együttműködés
- származási hely és termelő feltüntetése

Ajánlott fejlesztési irány

- több partner bevonása
- előzetes beszállítói megállapodás
- közös marketing és termékcsomagok

CROSSDEST - Befogadó és fenntartható turizmusért a szlovén-magyar határmenti térségben

2

Ökológiai lábnyom csökk

A környezeti teljesítmény javítása fokozatos, mérhető és r en keresztül valósítható meg.

A helyi termelők számára alapvető elv, hogy működésüket a lehető legkisebb környezeti terhelés mellett végezzék. Ez nem feltétlenül nagyberuházást jelent: sokszor a veszteségek feltárása és a folyamatok tudatosítása az első lépés.

A csomagolás a turizmusban egyszerre környezeti és arculati kérdés. A felesleges csomagolás csökkentése, az egyszer használatos műanyag kerülése és az újrahasználható megoldások bevezetése közvetlenül érzékelhető eredményt ad.

A mérhetőség kulcsfontosságú. Energia, víz, hulladék, szállítási távolság vagy termelési veszteség: már egyetlen indikátor követése is előrelépést jelent.

Termelési optimalizálás
energia-, víz- és alapanyag-felhasználás áttekintése

Csomagolás és logisztika
kevesebb hulladék, összehangolt szállítás

Mérhetőség
egyszerű mutatók, éves fejlődési célok

Kulcsüzenet

A fenntarthatóság akkor fejleszthető, ha láthatóvá tesszük a hatásokat.

Minimum elvárás

- legalább egy erőforrás követése
- felesleges csomagolás kerülése
- legalább egy optimalizációs lépés azonosítása

Ajánlott fejlesztési irány

- energiahatékony eszközök
- lebomló vagy újrahasználható csomagolás
- éves célok és dokumentált fejlődés

3

Ökológiai és bioélelmisze

A fenntartható termelési módszerek erősítik a termék mi i vonzerejét.

Kulcsüzenet

A turisták nem csak terméket, hanem helyi történetet is vásárolnak.

A fenntartható termelés nem kizárólag minősítés kérdése. A cél a környezeti terhelés csökkentése, a talaj, a vízkészletek és a biodiverzitás megőrzése, valamint a termelés ellenálló képességének növelése.

A helyi termék akkor tud magasabb értéket képviselni a turizmusban, ha nem pusztán alapanyagként jelenik meg. Fontos a feldolgozottság, a minőség, a csomagolás, az esztétikus megjelenés és a történet.

A tudatos pozicionálás nélkül a fenntarthatósági értékek láthatatlanok maradnak. A termelési folyamat, a helyi identitás és a termék mögötti emberi történet a turisztikai élmény részévé válhat.

Termelési módszerek

vegyszerhasználat csökkentése, talajvédelem

Hozzáadott érték

feldolgozott, prémium vagy ajándék jellegű termék

Pozicionálás

mitől helyi, egyedi és hiteles a termék

Minimum elvárás

- alapvető környezetvédelmi szabályok betartása
- turisztikai értékesítésre alkalmas termék
- a helyi jelleg egyértelmű meghatározása

Ajánlott fejlesztési irány

- bio/ökológiai módszerek
- prémium minőség és igényes csomagolás
- történetmesélés és márkaépítés

4

Helyi termékek a turisztik

A termék akkor válik desztinációs értékké, ha élményként, elemként is megjelenik.

A modern turizmus egyre inkább élményalapú. A látogatók nem csak fogyasztani, hanem megismerni, kipróbálni és kapcsolódni szeretnének a helyi folyamatokhoz.

Ezért a termelők számára fontos, hogy tevékenységüket ne kizárólag termék-előállításként értelmezzék. A gazdaságlátogatás, kóstoló, bemutató, műhelyprogram vagy tematikus hétvége új bevételi forrás és erős kommunikációs eszköz lehet.

A strukturált beépülés azt jelenti, hogy a termék nem véletlenszerűen, hanem előre megtervezetten jelenik meg étlapokon, csomagajánlatokban, programokban, rendezvényeken vagy ajándékkínálatban.

Élményalapúság
kóstoló, bemutató, interaktív program

Strukturált beépülés
turisztikai csomagok és közös promóció

Desztinációs identitás
hagyomány, táj, helyi alapanyag és egyediség

Kulcsüzenet

A helyi termék a desztináció karakterének egyik legerősebb hordozója.

Minimum elvárás

- a termék kapcsolódjon helyi élményhez
- jelenjen meg legalább egy turisztikai szolgáltatásban
- tükrözze a térség sajátosságait

Ajánlott fejlesztési irány

- kóstolók és gazdaságlátogatások
- csomagajánlatok és rendezvények
- több értékesítési és kommunikációs csatorna

5

Körforgásos gazdaság alk

A körforgásos működés célja, hogy az erőforrások minél t
veszteségek minimalizálódjanak.

A körforgásos gazdaság nem opcionális kiegészítő, hanem a fenntartható működés strukturális alapja. A lineáris termelés-fogyasztás-hulladék logika helyett zárt, együttműködésen alapuló rendszerekre van szükség.

A termelőnek át kell tekintenie, hol történik felesleges energia-, víz- vagy alapanyag-felhasználás, hol keletkezik veszteség, és mely melléktermékek hasznosíthatók saját rendszerben vagy más helyi szereplőknél.

A helyi zárt rendszerek akkor működnek, ha a termelők, vendéglátóhelyek, szálláshelyek, feldolgozók és más ágazatok egymás erőforrásaira is partnerként tekintenek.

Erőforrás-hatékonyság
nyilvántartás és megtakarítási pontok

Melléktermékek
komposztálás, visszaforgatás, átadás

Helyi zárt rendszerek
egyik szereplő melléktermék a másik inputja

Kulcsüzenet

Nem egyéni fenntarthatóság, hanem hálózati működés.

Minimum elvárás

- energia, víz és főbb alapanyagok nyilvántartása
- legalább két megtakarítási pont azonosítása
- hulladéktípusok azonosítása és szelektív gyűjtés

Ajánlott fejlesztési irány

- melléktermékek helyben történő hasznosítása
- közös logisztika vagy beszerzés
- többszereplős együttműködések

6 Tudatos fogyasztás és ko

A fenntartható működés értéke akkor érvényesül, ha hitel s látogatók számára.

A helyi termelő nemcsak terméket állít elő, hanem fenntarthatósági és helyi identitásbeli értékeket is közvetít. A személyes találkozás, a kóstoló vagy a termelési folyamat bemutatása szemléletformáló hatású.

A kommunikációban a hitelesség az elsődleges szempont. A „helyi", „bio" vagy „fenntartható" állítások csak akkor használhatók, ha mögöttük valós és ellenőrizhető tartalom áll.

A hosszú távú fogyasztói kapcsolat a turizmusban különösen értékes: a jó élmény visszatérést, ajánlást és stabilabb keresletet eredményezhet.

Szemléletformálás
a termelő mint élmény- és tudásközvetítő

Hiteles kommunikáció
bizonyítható eredet és fenntarthatósági tartalom

Kapcsolatépítés
online jelenlét, elérhetőség, visszatérő vásárlók

Kulcsüzenet

A bizalom a fenntartható turisztikai értékesítés egyik legfontosabb erőforrása.

Minimum elvárás

- helyi eredet és termelői elérhetőség kommunikálása
- nem igazolható állítások kerülése
- legalább egy közvetlen elérhetőségi csatorna

Ajánlott fejlesztési irány

- termelési folyamat bemutatása
- digitális megjelenés és projektarculat
- angol nyelvű minimuminformáció turistáknak

Követelményrendszer - rövid áttekintés

Az alábbi táblázat a kiadvány gyakorlati logikáját foglalja össze. A minimum elvárások belépési pontként szolgálnak, az ajánlott fejlesztési irányok pedig a későbbi minőségi előrelépést támogatják.

Terület	Minimum elvárás	Ajánlott irány
Rövid ellátási láncok	Legalább egy aktív turisztikai partner, rendszeres együttműködés, alapvető átláthatóság.	Több partner, közös logisztika, közös értékesítés és szezonális kínálati tervezés.
Ökológiai lábnyom	Legalább egy erőforrás vagy környezeti mutató követése, csomagolási pazarlás csökkentése.	Energiahatékony eszközök, víztakarékosság, újrahasználható csomagolás, éves célok.
Fenntartható termelés	Alapvető környezetvédelmi szabályok betartása és a turisztikai értékesítésre alkalmas termék.	Bio/ökológiai módszerek, prémium minőség, ajándék jellegű kialakítás, történetmesélés.
Turisztikai integráció	A termék kapcsolódjon a helyi élményhez és jelenjen meg legalább egy turisztikai szolgáltatásban.	Kóstolók, farm-látogatások, csomagajánlatok, rendezvények, több értékesítési csatorna.
Körforgásos gazdaság	Erőforrás-felhasználás nyilvántartása, hulladéktípusok azonosítása, szelektív gyűjtés.	Melléktermék-hasznosítás, közös logisztika, helyi zárt rendszerek és többszereplős együttműködés.
Kommunikáció	Eredet, helyi jelleg és alapvető fenntarthatósági állítások hiteles kommunikációja.	Digitális jelenlét, QR-kód, rövid terméktörténet, visszatérő vásárlói kapcsolatépítés.

Gyakorlati üzenet

A rendszer lényege a fokozatosság: először mérhető és bizonyítható minimumok, majd ezekre épülő közös fejlesztések és hiteles kommunikáció.

Hogyan vezessük be a gyakorlatban?

A fenntarthatósági irányelvek akkor hasznosak, ha a termelő és a turisztikai szolgáltató számára is egyszerű, követhető lépésekre bonthatók. Az alábbi útvonal egy lehetséges bevezetési logikát mutat.

1

1. Kiinduló állapot felmérése

Termékkínálat, termelési kapacitás, szezonális elérhetőség, erőforrás-használat és meglévő értékesítési csatornák rögzítése.

2

2. Turisztikai kapcsolódási pontok azonosítása

Szálláshelyek, vendéglátóhelyek, rendezvények, túraútvonalak, látogatóközpontok és helyi programok feltérképezése.

3

3. Minimum elvárások teljesítése

Eredet, elérhetőség, termékleírás, alapvető fenntarthatósági információk és legalább egy mérhető környezeti mutató bevezetése.

4

4. Közös ajánlat kialakítása

Kóstoló, gazdaságlátogatás, ajándékcsomag, éttermi beszállítás, tematikus hétvége vagy közös promóció előkészítése.

5

5. Kommunikáció és láthatóság

Rövid, hiteles terméktörténet, fotók, online megjelenés, helyszíni tábla vagy QR-kód; kerülni kell a nem igazolható állításokat.

6

6. Értékelés és továbbfejlesztés

Éves rövid értékelés: mi működött, hol volt fennakadás, milyen új partner vagy fejlesztés szükséges.

Ellenőrző lista helyi termelőknek

A lista arra szolgál, hogy a termelő gyorsan áttekintse, mely pontok teljesülnek már, és hol szükséges további fejlesztés a turisztikai integrációhoz.

Kapcsolatok és átláthatóság

- [ ] Van legalább egy aktív turisztikai partnerem.
- [ ] A termék származása és előállítója egyértelműen azonosítható.
- [ ] A szezonális mennyiségek és kapacitások előre jelezhetők.

Környezeti teljesítmény

- [ ] Követek legalább egy erőforrás-mutatót: energia, víz, alapanyag vagy hulladék.
- [ ] Csökkentem a felesleges csomagolást és kerülöm az egyszer használatos műanyagot.
- [ ] Azonosítottam legalább két pontot, ahol erőforrás-megtakarítás érhető el.

Turisztikai élmény

- [ ] A termékhez kapcsolódik történet, helyi identitás vagy bemutatási lehetőség.
- [ ] A termék legalább egy turisztikai szolgáltatásban vagy programban megjelenik.
- [ ] Lehetséges kóstoló, gazdaságlátogatás vagy bemutató megszervezése.

Körforgásos működés és kommunikáció

- [ ] A szerves melléktermékeket nem keverem a vegyes hulladékba.
- [ ] Van legalább egy helyi együttműködés hulladék, logisztika vagy értékesítés terén.
- [ ] A fenntarthatósági állításokat csak igazolható módon használom.

Használati javaslat

A lista műhelymunkákon, mentorálás során vagy önellenőrzésként is alkalmazható. A cél nem az egyszeri megfelelés, hanem a következetes, évről évre fejleszthető működés.

Interreg

Sofinancira EVROPSKA UNIJA
Az EURÓPAI UNIÓ társfinanszírozásával

Slovenija – Magyarország

CROSSDEST

Helyi termék. Közös jövő.

A fenntartható helyi termék nemcsak árucikk, hanem élmény, történet és térségi érték.

A fenntartható turizmus akkor válik láthatóvá, amikor a látogató a helyi termékben felismeri a térség karakterét.

- ○ közösség erősítése
- ○ környezet védelme
- ○ gazdasági előnyök
- ○ hiteles desztinációs arculat

A CROSSDEST irányelvek abban segítik a szlovén-magyar határmenti térség szereplőit, hogy a helyi gazdaság, a turizmus és a környezeti felelősségvállalás egymást erősítő rendszerként működjön.

A hosszú távú siker alapja a bizalom: a termelő megbízható kínálata, a turisztikai szolgáltató kiszámítható együttműködése, valamint a fogyasztó számára hitelesen bemutatott helyi érték.

PANNON EGTC

Készítette: Pannon Európai Területi Társulás